

ЗМІСТОВА СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГА В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

Онищенко Сергій Вікторович

Кандидат педагогічних наук, доцент

(Бердянський державний педагогічний університет)

Сучасна система освіти, яка включає інклюзивну освіту, вимагає переосмислення сформованого в класичній педагогіці підходу до професійної діяльності педагогів, з'являється необхідність нової структурно-змістової розробки. Інклюзивна освіта передбачає спільне навчання і рівний доступ здорових дітей і дітей з особливими освітніми потребами. Відповідно, в умовах інклюзії особливе значення надається змістовій складовій професійної компетентності педагогів.

Інклюзія – це повне включення дітей з різними здібностями у всі аспекти шкільного життя. Організація інклюзивної освіти передбачає реальну адаптацію шкільного простору для задоволення потреб та потреб кожної дитини, поваги та оцінки відмінностей. У той же час це означає, що включення вимагає надання дитині різних можливостей підтримки в класі та спеціальної допомоги або організації навчання поза класом, якщо це необхідно [1].

Інклюзивна освіта в даний момент є інноваційним процесом, що дозволяє здійснити навчання, виховання і розвиток всіх без винятку дітей незалежно від їх індивідуальних особливостей, навчальних досягнень, рідної мови, культури, психічних і фізичних можливостей. Впровадження інклюзії забезпечує подальшу гуманізацію освіти, визнання прав осіб з обмеженими можливостями на доступну і якісну освіту, формування професійної педагогічної спільноти нового типу. Однією з умов інклюзії є наявність продуманої системи комплексного психолого-педагогічного супроводу, що включає, крім систематичного спостереження, індивідуальних програм навчання і корекції, таку важливу складову, як робота з середовищем (соціальним оточенням), в яку інтегрується дитина [2].

Для досягнення позитивних результатів інклюзії дитини, що відрізняється від більшості однолітків, вчителю інклюзивного класу слід постійно перебувати в особистісній професійній динаміці, удосконалюючи рівень власної компетентності і відшукуючи при необхідності нетривіальні шляхи навчання і виховання дітей з обмеженими можливостями.

Дослідники виділяють такий зміст професійної компетентності вчителя інклюзивного класу: пізнавальний компонент; комунікативний компонент; поведінковий компонент; практичний компонент; прогностичний компонент.

Первинним і найважливішим етапом підготовки системи освіти до реалізації процесу інклюзивної освіти є етап психологічних і ціннісних змін, рівня професійних компетентностей її фахівців. Уже на перших етапах розвитку інклюзивної освіти гостро постає проблема неготовності вчителів закладів загальної середньої освіти (професійної, психологічної та методичної) до роботи з дітьми з обмеженими можливостями в розвитку, виявляється недостатня кількість

професійних компетенцій вчителів до роботи в інклюзивній середовищі, наявність психологічних бар'єрів і професійних стереотипів педагогів.

Проведений аналіз досліджень в галузі інклюзивної освіти доводить необхідність сформованої професійної готовності вчителів до роботи в умовах інклюзивної освіти, яка включає професійні та соціально-особистісні компетенції. Це в свою чергу, вимагає глибокого вивчення і нового додаткового підходу до розгляду питання про професійну компетентність педагогів, готових працювати в умовах інклюзивної освіти.

Література:

1. Onishchenko Sergey. Principles for Organizing Inclusive Education / Sergey Onishchenko // Науково-дослідна робота в системі підготовки фахівців-педагогів у природничій, технологічній і комп'ютерній галузях: матер. VII Міжнародної науково-практичної конференції (19-20 вересня 2019 р., м. Бердянськ). – Бердянськ : БДПУ, 2019. – С. 315.

2. Онищенко С.В. Робочі зошити в умовах дистанційної освіти учнів в інклюзивному середовищі / С.В. Онищенко // Соціально-освітні доміанти професійної підготовки фахівців соціальної сфери та інклюзивної освіти: збірник наукових статей / Бердянський державний педагогічний університет ; укладач Петровська К. В. – Бердянськ, 2019 – С. 31–34.